

KMEČKI OHCETI NA ROB

Preskromen besedni zaklad imamo, tovariši, zato moramo z dejanji dokazati dejstvo, kako zavidljiv položaj uživa slovenska dežela kot edinstveno križpotje svetovnih kultur, zgodovinskih in zemljepisnih enkratnosti ter kako ganljiva je skrb naših velmož, da Ljubljana ne bi postala pozabljena prestolnica. Kajti Ljubljana, tovariši, nosi dandanes primat svetovnih in evropskih prvenstev, mednarodnih kongresov, simpozijev, skupščin, posvetov, festivalov, sejmov ter kmečkih ohceti. Ker nekateri zaradi geografskih naključij živimo precej stran od tega žarišča svetovnega dogajanja, lahko samo slutimo, kako nujne so za našo blaginjo tovrstne afirmacije naše nenadomestljive pomembnosti. Kakor matični mleček za scaganega bolnika, bi rekli po domače. Vendar pa med nami, tovariši, še vedno rovarijo skriti elementi, ki naš polet ovirajo s stalnim nerganjem kot n. pr.:

- Kje izvirajo čudežni vrelci ekonomskega blagostanja na račun, denimo, svetovnega prvenstva v košarki, ko pa bojda najbolj nedolžna šolska proslava ni več zastoj;
- Zakaj druga, večja mesta po svetu tako redko gostijo mednarodne prireditve, če le-te prinašajo tako nepričakovane dobičke, itd.

To so zlonamerna natolcevanja, tovariši, dobro znana iz polpreteklosti. Če se naši samoprispevki za bolnice, šole, ceste, železnice ne bodo znižali, vsem prvenstvom navkljub, nič ne de! Važen je renomé, tovariši!

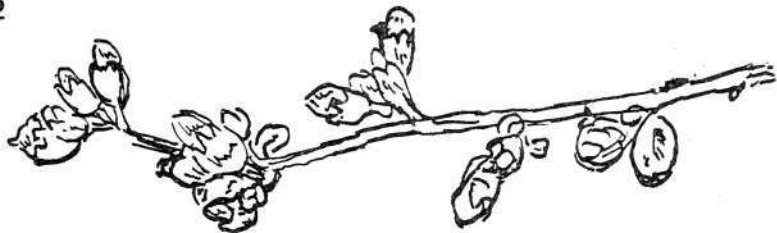
V letošnjem majniku so debeli naslovi v časopisih ponovno prinašali vero v zakotne domove. --Uspešen polet turističnega gospodarstva v dneh kmečke ohceti!--Kar hlastali smo za takimi vrsticami, čeprav si neotesana podeželska pamet težko predstavlja, kakšno gospodarsko modrost skrivajo daljnosežni sklepi za mednarodne prireditve, ko božjepotna Ljubljana časti ugledne svetovne popotnike. Zavedamo se samo, da ne bo nikoli zadosti podčrtano, kakšen balzam za naše od reforme utrujeno gospodarstvo prinaša vsakoletna kmečka ohcet (tako pristno kmečka, da se ne da opisati). Le kdo bo, tovariši, ob vesplošnem navdušenju še verjel bednim čenčam, češ da je kmečka ohcet samo kamenček za bolne oči, ki povsod vidijo improvizacije, iluzije in naivnost. Več kot očitno je, tovariši, da vsaka mednarodna manifestacija v Ljubljani daje zagon naši ekonomski blaženosti. Da bi se izognili vedno novim gospodarskim težavam, pomislimo tovariši, če ne bi zategadelj kazalo svetovno pomembnih stvari organizirati večkrat letno, če pa nam bo še težje, pa kar vsak dan!

Predvsem, tovariši, je vsakoletna ljubljanska kmečka ohcet splošno ljudsko rajanje, kamor z našega podeželja množično vozijo okrašeni lojterniki kot v dobi narodnih taborov. Vsakdanjih skrbi očiščeni kmečki obrazi žare na zaslonih evropske televizije, zakaj bedo in razpadajoče grunte imamo skrbno spravljene v posebnih pokrajinskih rezervatih, s temi pa je prav Slovenija tako zelo bogata. Na ljubljanskem svatovanju morata prekipevati veselje in smeh, da pa je dobil karneval v evropskih očeh še bolj slovenski videz, smo ga letos oplementili s folklornimi skupinami iz spodnjih krajev.

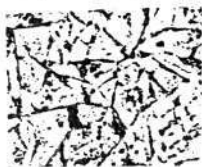
Ne nazadnje, tovariši, ko tvegamo, da nas po ustaljeni kranjski navadi oklevetajo za klerikalce, zapišimo še tole: sestavni del kmečke ohceti na Slovenskem je bil in je še obred v cerkvi. Če so prireditelji tako skrbno iskali vsemogoče narodne značilnosti, da bi bila ohcet čimbolj pristna, zakaj so izpustili ta del? Ponavljamo: izpustili, ne pozabili! V pomilovalen nasmeš tujih obiskovalcev, gledalcev na evropskih zaslonih in parov samih. Ali ni to morda, tovariši, izraz neke preživelosti, nezrelosti, da ne zapišemo revščine? Volk bi bil sit in koza cela, če bi, postavimo, svatovski sprevod po poroki na Magistratu stopil še v bližnjo stolnico. (V kateri že nekaj let tudi najbolj gor vzeti redno poslušajo koncerte). Saj jih ne bi bilo treba obremenjevati s "tistim", zadostovala bi kratka orgelska meditacija. Namesto tega je moral biti ceremonial na Magistratu toliko bolj kmečki. Fanfare in v srednjeveške dvorne uradnike našemljeni občinski uslužbenci so postavili piko na folklorni -i- slovenske KMEČKE ohceti. Vse v stilu malomeščanskega pogleda skozi rahlo socialistično obarvana očala na našo žlahtno kmečko "idiliko".

Končno, tovariši, ne pozabimo najvažnejšega: naše domoljubne napore moramo tudi vnaprej z nezmanjšanim zanosom posvetiti velikemu cilju, ki bo Ljubljano v preudarni neutrudljivosti oskrboval s svetovnimi prvenstvi, kongresi, ženitovanji itd. Ljudem je treba nuditi snov za vsakdanje konstruktivne debate po kavarnah, kadar pa bodo odmori med mednarodnimi srečanji le predolgi, nas odgovornost zavezuje, da aktiviramo napredne študente za demonstracije proti v nebo vpijočim krivicam v Indokini. Zakaj če nam bo zmanjkalo pomembnih dogodkov, se bo v brezdelju spet našel kdo in napisal pamflet Siti in lačni Slovenci, dezinformirana družba se bo začela zanimati za Haloze, Kozjansko, Posočje, Benečijo, za samoprispevke in referendume, nekontrolirano se bo razbohotila javna skrb za šolstvo, kulturo, kmetijstvo, sploh za vse, kar v našem gospodarstvu zaradi zgodovinskih premikov še ni idealno, pa smo tam, tovariši! Take nekonstruktivne marnje se berejo in premlevajo kot medene hruške s sosedovega sadovnjaka. Ne tako! Pozabimo torej na medsebojna nasprotja in krivice, prezrimo vsakodnevne probleme ter združimo svoje sile, da bosta kmečka ohcet 71 in prihajajoče svetovno prvenstvo v gimnastiki povzdignila Ljubljano in z njo našo

preljubo deželo Kranjsko še višje na oltar mednarodnega občudovanja ter povpraševanja!

Panem et circenses! Prastara modrost je to, tovariši! Dandanes enako veljavna kot pred dva tisoč leti!

Vinko Cuderman

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE - DA ALI NE!?

Potrebujemo Slovenci svoje narodno gledališče ali ne? Je institucija, ki bi izhajala iz našega gledališkega izročila, potrebna? Lahko o takem izročilu sploh govorimo?

Na gornja vprašanja ne moremo odgovoriti niti pritrdilno niti nikalno, ne da bi svojo trditev globlje utemeljili. Mislim pa, da (ne glede na to, kakšen bi bil odgovor) potrebujemo osrednje, reprezentativno gledališče, za katero bi morali skrbeti vsi, se pravi: republika. Zato se ne morem strinjati s točko 3.4.1 osnutka tez o vlogi republike na področju kulture, ki pravi: "Slovensko narodno gledališče v Ljubljani se glede na svojo dejavnost ne more ločiti od drugih gledaliških zavodov v Sloveniji. Različna je samo njegova razvojna pot, odnos do njegovega delovanja v preteklosti, kvaliteta njegovega dela in nekatere svojskosti delovnega programa kot pri vsakem drugem gledališču, medtem ko ima do sedanje gledališke dejavnosti na Slovenskem v načelu enak izhodiščni odnos kot druga poklicna gledališča. Tudi osnovni krog njegovih obiskovalcev izhaja s področja njegovega sedeža, t. j. iz ljubljanskih občin. Glede na to naj bi postala ustanovitelj in financer redne dejavnosti Slovenskega narodnega gledališča skupščina mesta Ljubljana. Republika bi se v odnosu do tega zavoda ravnala enako kot do poklicnih gledališč v drugih krajih Slovenije, upoštevajoč pri tem specifičnosti njegovega repertoarja in kvaliteto dela."

Če bo do uresničitve te teze prišlo, res ne vem, s kakšno pravico naj bi Slovensko narodno gledališče še nosilo svoje sedanje ime: "glede na dejavnost se ne more ločiti od drugih gledaliških zavodov v Sloveniji" (o tem, zakaj se ne loči in ali bi se morda le moralo ločiti, sestavljavci tez niso razmišljali!), ustanovitelj in financer pa bo skupščina mesta Ljubljana. Povejmo torej slovenski javnosti odkrito v oči: Slovensko narodno gledališče nam na današnji stopnji družbenega, nacionalnega in kulturnega razvoja ni več potrebno! S tem pa bomo en passant rešili tudi problem, ki slovensko javnost že dalj časa razburja: kriza v sedanjem SNG bo na mah postala neslovensko, zgolj lokalno vprašanje!